

Hemodiyaliz Konfor Ölçe?i (HDKÖ)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Hemodiyaliz Konfor Ölçe?i (HDKÖ)*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22787>

Özet

Hemodiyaliz Konfor Ölçeği (HDKÖ), kronik böbrek yetmezliği nedeniyle düzenli olarak **hemodiyaliz** tedavisi alan hastaların tedavi sürecinde yaşadıkları konfor düzeyini sistematik olarak değerlendirmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Ölçek, özellikle hemirelik ve nefroloji alanlarında, hastaların yaşam kalitesini ve tedaviye uyumunu etkileyen konfor düzeylerini objektif bir şekilde ölçmeyi hedeflemektedir. Bu ölçek, geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları sonucunda 9 maddeden ve iki ana faktörden oluşan sağlam bir yapıya sahip olduğu belirlenmiştir.

HDKÖ, hastaların tedavi ortamı, fiziksel hisler ve psikososyal durumları gibi konforun çeşitli boyutları ele almaktadır. 2017 yılında Şahin-Orak, Çınar-Pakyüz ve Kartal tarafından geliştirilen bu ölçek, 5'li **Likert** tipi derecelendirme kullanmakta olup, hemodiyaliz hastalarının bakım kalitesini arttırmaya yönelik müdahalelerin etkinliğini değerlendirmede kritik bir rol oynamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Hemodiyaliz, **Kronik Böbrek Yetmezliği**, Konfor, Ölçek Geliştirme, Nefroloji Hemireliği, Psikometri, Yaşam Kalitesi.

Yazarlar

Nevin Şahin-Orak, Sezgi Çınar-Pakyüz, Ayşe Kartal.

Amaç

Hemodiyaliz Konfor Ölçeği (HDKÖ)'nin temel amacı, sürekli renal replasman tedavisi (SRRT) gören bireylerin, özellikle **hemodiyaliz** seansları sırasında ve sonrasında deneyimledikleri konfor düzeyini bilimsel yöntemlerle ölçmek ve standardize etmektir. Bu amaç doğrultusunda, ölçek, hastaların fiziksel, psikososyal ve çevresel konfor gereksinimlerini ne ölçüde karşıladığını belirlemeye odaklanmıştır.

Ölçek, sağlık profesyonellerine ve araştırmacılara, hemodiyaliz ünitelerinde sunulan bakım değerlendirme ve hastaların konfor düzeyini yükseltmeye yönelik hedeflenen girişimler planlama konusunda güvenilir bir araç sunmayı amaçlamaktadır. Ölçeğin geliştirilmesi, bu hasta grubunun özgün ihtiyaçlarına yönelik geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracının literatüre kazandırılmasını amaçlamaktadır.

Yapı/Kavram

HDKÖ, **Konfor** kavramını, özellikle kronik hastalık ve uzun süreli tedavi bağlamında ele

almaktadır. Konfor, hastanın fiziksel rahatlık, psikolojik huzur ve çevresel uygunluk durumunu kapsayan çok boyutlu bir yapıdır. Hemodiyaliz hastaları için konfor, diyaliz seanslarında ortaya çıkan yorgunluk, ağrı, anksiyete ve çevresel stresörler gibi faktörlerle doğrudan ilişkilidir.

Ölçek, yapı geçerliliği çalışmalarında sonucunda iki temel faktörden oluşmaktadır. Bu faktörler, hemodiyaliz hastalarının konfor deneyiminin farklı boyutlarını temsil etmekte olup, genellikle fiziksel semptomlar ve psikososyal uyum/çevresel rahatlık gibi alanlara ayrılmaktadır. Bu iki faktörlü yapı, konforun sadece fiziksel bir durum değil, aynı zamanda duygusal ve çevresel bir deneyim olduğunu vurgulamaktadır.

Geçerlik

HDKÖ'nün geçerlik çalışmaları, ölçeğin ölçmeyi amaçladığı yapıya ne kadar doğru ölçtüğünü göstermektedir. Yapılan **yapı geçerliliği** analizi, ölçeğin teorik yapısına destekleyen ampirik kanıtlar sunmuştur.

Yapı geçerliliği için gerçekleştirilen açıklayıcı **faktör analizi** (AFA) sonucunda, ölçeğin başlangıç maddelerinden 9 maddelik, 2 faktörlü nihai bir yapıya ulaşıldığı rapor edilmiştir. Bu iki faktörlü yapı, hemodiyaliz hastalarının konforunu ölçmek için en uygun ve ekonomik modeli temsil etmektedir. Bu sonuçlar, ölçeğin konfor yapısına başarıyla temsil ettiğini göstermektedir.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlik çalışması, ölçüm sonuçlarının tutarlılığı ve kararlılığını değerlendirir. İç tutarlılık güvenirlik analizleri, ölçek maddelerinin birbiriyle ne kadar uyumlu olduğunu belirlemek için kullanılmaktadır.

HDKÖ'nün iç tutarlılık **güvenirlik katsayısı** olan **Cronbach's alfa** değeri 0.87 olarak hesaplanmıştır. Bu değer, psikometrik açıdan oldukça yüksek kabul edilmektedir ve ölçeğin maddelerinin tutarlı bir şekilde aynı yapıya ölçtüğünü, dolayısıyla güvenilir bir araç olduğunu işaret etmektedir. Yüksek alfa katsayısı, ölçeğin klinik ve araştırma ortamlarında güvenle kullanılabilirliğini göstermektedir.

Faktör Analizi

Hemodiyaliz Konfor Ölçeği'nin geliştirme sürecinin temelini, ölçeğin yapısal boyutlarını ortaya koyan **faktör analizi** oluşturmaktadır. Ölçeğin son şekli, açıklayıcı faktör analizi (AFA) sonuçlarına göre belirlenmiştir.

Analizler, 9 maddelik ölçek yapısının, varyansın önemli bir kısmını açıklayan iki temel faktör altında toplandığını göstermiştir. Bu faktörler, ölçek maddelerinin konforun hangi alt boyutlarına

odaklandığını netleştirmektedir. Bu sonuç, araştırmacılara ve klinisyenlere, hastaların yaşadığı konfor sorunlarının kaynağını (örn. fiziksel rahatsızlık mı yoksa psikososyal stres mi) daha spesifik olarak belirleme imkanı sunmaktadır.

Araç Bilgileri

Test Türü: Ölçek Geliştirme Çalışması (Scale Development)

Format: Yazılı Anket/Öz Bildirim Ölçeği

Maddeler ve Faktörler: Ölçek, toplam 9 madde ve 2 faktörden oluşmaktadır.

Derecelendirme: Ölçek, 5'li **Likert** tipi bir derecelendirme kullanmaktadır:

1 = Hiçbir zaman

2 = Çok nadir

3 = Bazen

4 = Çok sık

5 = Her zaman

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Hemodiyaliz Hastaları

Yaş Grubu: Yetişkinler (Kronik Böbrek Yetmezliği tanısı almış ve hemodiyaliz tedavisi görenler)

Popülasyon Detayları: Düzenli hemodiyaliz programına kayıtlı olan bireyler.

Test Metodolojisi: Yapı geçerliliği için Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA), güvenilirlik için **Cronbach's alfa** katsayısı kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler

HDKÖ, Hemşirelik Araştırmaları, 9 Maddeli Ölçek, İki Faktörlü Yapı, Renal Bakım, Sağlık Psikolojisi.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Sezgi Çınar Pakyüz

Yazar ORCID Tanımlama Numarası: Bilgi mevcut değildir.

İletişim E-posta Adresi: sezgicinar@hotmail.com

Yazarlık Adresi: Bilgi mevcut değildir (Genellikle yazarın bulunduğu üniversite veya kurum adresi kullanılır).

Ölçüler, Ücret ve Test Yılı

Ölçüler ve Ücret: Ölçeğin ticari kullanım veya geniş çaplı dağıtım için sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi önerilmektedir. İletişim e-posta adresi yukarıda belirtilmiştir.

Test Yılı: 2017

PDF Erişimi: Ölçek geliştirme çalışmalarıyla ilgili orijinal makalesine ve ölçeğin kendisine aitteki bağlantılar aracılığıyla ulaşılabilir. Orijinal PDF dosyası buradan indirilebilir: hemodiyaliz-konfor-olcegi-hdco-toad.pdf

Kaynaklar

Şahin- Orak, N., Çınar- Pakyüz, S., ve Kartal, A. (2017). Ölçek geliştirme çalışmaları: Hemodiyaliz hastalarında konfor. *Türk Nefroloji, Diyaliz ve Transplantasyon Hemşireleri Derneği Nefroloji Hemşireliği Dergisi*, 12(2), 68-77.

Hemodiyaliz Konfor Ölçeği (HDKÖ) Maddeleri

ÖNEMLİ: Orijinal kaynak içeriğinde ölçeğin maddeleri (soru listesi) açıkça belirtilmemiştir. Maddelere ulaşmak için lütfen yukarıda referans verilen akademik makaleye (Şahin- Orak, Çınar- Pakyüz, ve Kartal, 2017) veya sorumlu yazarın iletişim adresine başvurunuz.

Ancak, ölçek yapısının 9 maddeden ve iki ana faktörden oluştuğu kesindir.